DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 22 december 2010 *

I mål C-118/09,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Oberste Berufungs- und Disziplinarkommission (Österrike) genom beslut av den 16 mars 2009, som inkom till domstolen den 1 april 2009, i ett förfarande som anhängiggjorts av

Robert Koller,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-C. Bonichot samt domarna K. Schiemann och L. Bay Larsen (referent),

* Rättegångsspråk: tyska.

generaladvokat: V. Trstenjak,
justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Robert Koller, för egen räkning, abogado,

— Österrikes regering, genom C. Pesendorfer, i egenskap av ombud,

— Tjeckiens regering, genom M. Smolek, i egenskap av ombud,

— Greklands regering, genom E. Skandalou och S. Vodina, båda i egenskap av ombud,

— Spaniens regering, genom J. López-Medel Báscones, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom C. Hermes och H. Støvlbæk, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 2 juni 2010 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av rådets direktiv 89/48/EEG av den 21 december 1988 om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande högre utbildning som omfattar minst tre års studier (EGT L 19, 1989, s. 16; svensk specialutgåva, område 6, volym 2 s. 192), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/19/EG av den 14 maj 2001 (EGT L 206, s. 1, nedan kallat direktiv 89/48 i ändrad lydelse).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Robert Koller, å ena sidan, och Rechtsanwaltsprüfungskommission vid Oberlandesgericht Graz (avdelningen för prövning av tillträde till advokatyrket vid appellationsdomstolen i Graz) (nedan kallad prövningsavdelningen), å andra sidan, angående ett beslut av ordföranden för nämnda avdelning att inte tillåta Robert Koller att genomgå provet för tillträde till advokatyrket i Österrike eller medge honom dispens från detta prov.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätten

3 I artikel 1 a, 1b, och 1 g i direktiv 89/48 i ändrad lydelse, föreskrivs följande:

”I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

a) Examensbevis: varje utbildnings-, examens- eller annat behörighetsbevis, eller varje samling av sådana bevis eller annat bevismaterial

— som har utfärdats av en behörig myndighet i en medlemsstat och som utformats[*] i enlighet med statens lagar och andra författningar [*I överensstämmelse med andra språkversioner av direktivet används i stället för uttrycket ’och som är utformat’ nedan uttrycket ’vilken utsetts’. Övers. anm.],

— som utvisar att innehavaren med godkänt resultat avslutat en postgymnasial utbildning om minst tre år eller motsvarande längre tid på deltid vid ett universitet eller en högre läroanstalt eller annan institution på motsvarande nivå, och i förekommande fall, att han med godkänt resultat avslutat den utbildning som krävs utöver den postgymnasiala utbildningen,

— som utvisar att innehavaren har de yrkesmässiga kvalifikationer som krävs för att utöva[**] ett reglerat yrke i denna medlemsstat [**I överensstämmelse med andra språkversioner av direktivet används i stället för uttrycket 'utöva' nedan uttrycket 'få tillträde till eller utöva'. Övers. anm.],

förutsatt att den utbildning som intygas i utbildnings-, examens- eller annat behörighetsbevis huvudsakligen ägt rum i gemenskapen …

Det följande skall betraktas på samma sätt som ett examensbevis i enlighet med det första styckets innebörd: varje bevis eller annat bevismaterial som utfärdats av en behörig myndighet i en medlemsstat, om det utfärdats efter en med godkänt resultat genomförd utbildning i gemenskapen och är erkänt av en behörig myndighet i denna medlemsstat såsom likvärdigt, och om det ger samma rättigheter när det gäller att utöva ett reglerat yrke i denna medlemsstat.

b) Värdmedlemsstaten: varje medlemsstat, där en medborgare i en medlemsstat ansöker om att få utöva ett yrke som är reglerat i den staten, och denna inte är den stat där han erhöll sitt examensbevis eller först utövade yrket i fråga.

…

g) Lämplighetsprov: ett prov som endast gäller den sökandes yrkeskunnighet och som utförs av de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten i syfte att bedöma den sökandes förmåga att utöva ett reglerat yrke i denna medlemsstat.

För genomförande av detta prov skall de behöriga myndigheterna utarbeta en förteckning på ämnen som på grundval av en jämförelse mellan den utbildning och praktik som krävs i medlemsstaten och den som den sökande genomgått inte omfattas av de utbildnings-, examens- eller andra behörighetsbevis som den sökande har.

Lämplighetsprovet måste ta hänsyn till att den sökande är en kvalificerad yrkesman i sitt ursprungsland eller det land han kommer ifrån. Det skall omfatta ämnen valda ur förteckningen och i vilka kunskap är av största vikt för att kunna utöva yrket i värdmedlemsstaten. Provet får också omfatta kännedom om de professionella bestämmelser som gäller för ifrågavarande verksamhet i värdmedlemsstaten. De närmare bestämmelserna för utförande av lämplighetsprovet skall fastställas av de behöriga myndigheterna med vederbörlig hänsyn till gemenskapsrättens bestämmelser.

…"

4 I artikel 3 a i direktiv 89/48 i ändrad lydelse föreskrivs följande:

"När det i en värdmedlemsstat krävs ett examensbevis för att [få tillträde till eller] utöva ett reglerat yrke, får den behöriga myndigheten inte under hänvisning till otillräckliga kvalifikationer vägra att ge en medborgare i en medlemsstat [tillträde till eller] tillstånd att utöva detta yrke på samma villkor som gäller för dess egna medborgare

a) om den sökande innehar det examensbevis som krävs i en annan medlemsstat för att [få tillträde till] eller utöva yrket i fråga i landet, och detta examensbevis erhållits i en medlemsstat …"

5 I artikel 4.1 och 4.2 i direktivet föreskrivs följande:

”Trots bestämmelserna i artikel 3 får värdmedlemsstaten också kräva följande av den sökande:

a) Han skall lägga fram bevis på yrkeserfarenhet, när omfattningen av den utbildning som åberopas som stöd för hans ansökan i enlighet med artikel 3 a och b är minst ett år kortare än den som krävs i värdmedlemsstaten. …

…

b) Han skall slutföra en anpassningstid som inte överstiger tre år eller genomgå ett lämplighetsprov

— när de ämnen som omfattas av den utbildning han fått enligt bestämmelserna i artikel 3 a [och b] väsentligt skiljer sig från dem som omfattas av de examensbevis som krävs i värdmedlemsstaten,

— när i det fall som nämns i artikel 3 a det i värdmedlemsstaten reglerade yrket inbegriper en eller flera reglerade yrkesaktiviteter som inte ingår i det reglerade yrket i den sökandes ursprungsland eller det land han kommer från, och denna skillnad motsvarar en särskild utbildning som krävs i värdmedlemsstaten och omfattar ämnen som väsentligt skiljer sig från dem som upptas i det examensbevis som den sökande stöder sig på, eller

…

Om värdmedlemsstaten ämnar kräva att den sökande slutför en anpassningstid eller genomgår ett lämplighetsprov, skall värdmedlemsstaten först kontrollera om de kunskaper som den sökande har tillägnat sig genom sin yrkeserfarenhet är sådana att de helt eller delvis täcker den väsentliga skillnad som avses i det första stycket.

Om värdmedlemsstaten skulle använda sig av denna möjlighet, måste den ge den sökande rätt att välja mellan en anpassningstid och ett lämplighetsprov. För yrken som kräver en exakt kunskap om landets lagstiftning och i vilka ständigt och i stor omfattning rådgivning och/eller bistånd rörande landets lagar ingår, får värdmedlemsstaten avvika från denna princip och föreskriva antingen en anpassningstid eller ett lämplighetsprov. …

2. Värdmedlemsstaten får emellertid inte tillämpa bestämmelserna i punkterna 1 a och b kumulativt."

Nationell rätt

6 I kapitel 3 i förbundslagen om fri rörlighet för tjänster och etableringsrätt för europeiska advokater i Österrike (Bundesgesetz über den freien Dienstleistungsverkehr und die Niederlassung von europäischen Rechtsanwälten in Österreich, BGBl. I, 27/2000,

i dess lydelse enligt BGBl. I, 59/2004) (nedan kallad EuRAG), återfinns bland annat 24–29 §§ i nämnda lag. 24 § EuRAG har följande lydelse:

”1. Medborgare i Europeiska unionens medlemsstater … som har ett examensbevis av vilket det framgår att innehavaren har de yrkesmässiga kvalifikationer som krävs för att utöva ett yrke som anges i bilagan till denna lag, ska efter ansökan tas upp i advokatregistret … förutsatt att de har avlagt ett godkänt lämplighetsprov.

2. Examensbevis, i den mening som avses i första stycket, utgörs av utbildnings-, examens- eller annat behörighetsbevis i den mening som avses i … direktiv 89/48 …”

7 25 § EuRAG har följande lydelse:

”Lämplighetsprovet är ett statligt prov som endast gäller den sökandes yrkeskunnighet i syfte att bedöma vederbörandes förmåga att utöva advokatyrket i Österrike. Lämplighetsprovet måste ta hänsyn till att den sökande är kvalificerad att utöva advokatyrket i en medlemsstat i Europeiska unionen.”

8 I 27 § EuRAG föreskrivs följande:

”Ordföranden för prövningsavdelningen beslutar i samförstånd med advokatsamfundets avdelning i Oberlandesgerichts domsaga, efter ansökan från sökanden om tillträde till lämplighetsprov, senast fyra månader efter det att sökanden har lämnat in samliga styrkande handlingar.”

9 I 29 § EuRAG föreskrivs följande:

”Ordföranden för prövningsavdelningen kan i samförstånd med advokatsamfundets enligt 26 § behöriga avdelning efter ansökan besluta om dispens från vissa ämnesområden om sökanden visar att han genom tidigare utbildning eller yrkesverksamhet har förvärvat de materiella- och processrättsliga kunskaper i österrikisk rätt på det berörda området som krävs för att utöva advokatyrket i Österrike.”

10 1 § i advokatordningen (Rechtsanwaltsordnung, RGBl. 96/1868, i dess lydelse enligt BGBl. I, 128/2004) (nedan kallad RAO) har följande lydelse:

”1) För att utöva advokatyrket i [Österrike] krävs det inte något ytterligare myndighetsbeslut utan endast att det kan visas att följande villkor är uppfyllda samt att vederbörande har förts upp i advokatregistret …

2) Dessa villkor är:

…

d) Praktisk yrkeserfarenhet i det avseende och den tid som föreskrivs i lag.

e) Godkänd advokatexamen.

… ”

11 Enligt 2 § andra stycket RAO ska den praktiska yrkeserfarenheten ha en varaktighet av fem år. Av denna tid ska minst nio månader fullgöras vid domstol eller åklagarmyndighet och minst tre år hos en i Österrike verksam advokat.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

12 Den 25 november 2002 erhöll Robert Koller, som är österrikisk medborgare, vid universitetet i Graz (Österrike) examen som ”Magister der Rechtswissenschaften”, ett examensbevis som utfärdas efter minst åtta terminers universitetsstudier i juridik.

13 Genom beslut av den 10 november 2004 erkände det spanska ministeriet för utbildning och vetenskap att titeln ”Magister der Rechtswissenschaften” var likvärdig med ”Licenciado en Derecho”, eftersom sökanden hade deltagit i kurser vid universitetet i Madrid (Spanien) och klarat kompletterande prov i enlighet med det förfarande för erkännande av likvärdighet som föreskrivs i spansk rätt.

14 Den 14 mars 2005 gav advokatsamfundet i Madrid, efter att ha konstaterat att Robert Koller hade titeln ”Licenciado en Derecho”, densamme rätten att använda yrkestiteln abogado.

15 Den 5 april 2005 lämnade Robert Koller in en ansökan om att få genomgå lämplighetsprov avseende advokatyrket till Rechtsanwaltsprüfungskommission vid Oberlandesgericht Graz. Han begärde samtidigt, i enlighet med 29 § EuRAG dispens från samtliga delar i detta prov.

16 Genom beslut av den 11 augusti 2005 avslog ordföranden för Rechtsanwaltsprüfungskommission ansökan om att få genomgå lämplighetsprov avseende advokatyrket med stöd av 27 § EuRAG. Vid denna tidpunkt utövade Robert Koller advokatyrket i Spanien. Han överklagade detta beslut vid Oberste Berufungs- und Disziplinarkommission (högsta instans avseende överklaganden och disciplinärenden för advokater).

17 Genom beslut av den 31 januari 2006 ogillade Oberste Berufungs- und Disziplinarkommission Robert Kollers överklagande. Beslutet grundades för det första på det förhållandet att det i Spanien, till skillnad från de i Österrike tillämpliga bestämmelserna, inte är nödvändigt att den sökande har någon praktisk yrkeserfarenhet för att utöva advokatyrket. Oberste Berufungs- und Disziplinarkommission drog härav slutsatsen att Robert Koller avsåg att kringgå kravet på fem års praktik som föreskrivs i de österrikiska bestämmelserna.

18 För det andra är det enligt Oberste Berufungs- und Disziplinarkommission inte tillräckligt att inneha titeln ”Licenciado en Derecho” för att få genomgå lämplighetsprov avseende advokatyrket i enlighet med kapitel 3 i EuRAG. Det görs i artikel 1 a andra strecksatsen i direktiv 89/48 i ändrad lydelse skillnad på att den sökande avslutat en postgymnasial utbildning om minst tre år och den utbildning som krävs utöver den postgymnasiala utbildningen. Mot denna bakgrund ska det konstateras att det lämplighetsprov som krävs enligt EuRAG enbart syftar till att utvärdera den sökandes yrkeskunskaper. Enligt Oberste Berufungs- und Disziplinarkommission kan Robert Koller, då han inte besitter några yrkeskunskaper, inte få tillträde till lämplighetsprovet. Slutligen visar samtidigheten mellan ansökan om att få tillträde till lämplighetsprovet och dispensansökan att Robert Koller avsiktligt velat kringgå den österrikiska lagstiftningen.

19 Genom dom av den 13 mars 2008, upphävde Verfassungsgerichtshof (Österrikes författningsdomstol), efter ett överklagande av Robert Koller – detta avslagsbeslut – bland annat med motiveringen att det inte fanns några tecken på missbruk från sökandens sida. Oberste Berufungs- und Disziplinarkommission ska följaktligen åter pröva Robert Kollers ansökan att få tillträde till lämplighetsprovet avseende advokatyrket.

20 Mot denna bakgrund beslutade Oberste Berufungs- und Disziplinarkommission att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen.

”1. Ska direktiv 89/48 … tillämpas på en österrikisk medborgare om

a) denne har avlagt en österrikisk juristexamen och har erhållit den akademiska titeln ’Magister der Rechtswissenschaften’,

b) vederbörande genom intyg om erkännande av [det spanska] ministeriet för utbildning och vetenskap … är berättigad att använda den spanska examensbenämningen ’Licenciado en Derecho’, som motsvarar en österrikisk examen, efter avläggande av kompletterande prov vid ett spanskt universitet, som emellertid omfattade mindre än tre års studier och

c) denne efter anmälan till advokatsamfundet i Madrid har rätt att använda yrkesbeteckningen ’abogado’ och vederbörande faktiskt har utövat advokatyrket i Spanien i tre veckor innan ansökan gjordes och högst fem månader i förhållande till den tidpunkt när beslutet fattades i första instans?

2. För det fall att den första frågan besvaras jakande:

Är det förenligt med direktiv 89/48 … att tolka 24 § EuRAG så, att en österrikisk juristexamen, samt rätten att använda den spanska yrkestiteln ’Licenciado en Derecho’ som uppnåtts efter kompletterande prov vid ett spanskt universitet vilket

har omfattat mindre än tre års studier, är otillräckligt för att få avlägga lämplighetsprov i Österrike enligt 24 § första stycket EuRAG utan bevis på den praktiska yrkesverksamhet som krävs enligt nationell rätt (2 § andra stycket RAO), när sökanden är berättigad att använda yrkesbeteckningen 'abogado' i Spanien utan ett motsvarande krav på praktik och faktiskt har utövat advokatyrket i Spanien i tre veckor innan ansökan gjordes och högst fem månader i förhållande till den tidpunkt när beslutet fattades i första instans?"

Domstolens behörighet

21 Det ska inledningsvis prövas huruvida Oberste Berufungs- und Disziplinarkommission utgör en domstol i den mening som avses i artikel 234 EG och huruvida domstolen följaktligen är behörig att pröva de frågor som ställts av denna kommission.

22 Det framgår av domstolens fasta praxis att vid bedömningen av huruvida ett organ utgör en domstol i den mening som avses i artikel 234 EG, vilket är en rent gemenskapsrättslig fråga, beaktar EU-domstolen ett antal omständigheter, såsom huruvida organet är upprättat enligt lag, är av stadigvarande karaktär, om dess jurisdiktion är av tvingande art, om förfarandet är kontradiktoriskt, om organet tillämpar rättsregler och huruvida det har en oberoende ställning (se, bland annat, dom av den 17 september 1997 i mål C-54/96, Dorsch Consult, REG 1997, s. I-4961, punkt 23, av den 31 maj 2005 i mål C-53/03, Syfait m.fl., REG 2005, s.I-4609, punkt 29, samt av den 14 juni 2007 i mål C-246/05, Häupl, REG 2007, s. I-4673, punkt 16).

23 Det är emellertid utrett att Oberste Berufungs- und Disziplinarkommissions jurisdiktion är tvingande, och i likhet med vad generaladvokaten angett i punkt 52 i sitt förslag till avgörande uppvisar detta organ samtliga egenskaper som är nödvändiga för att betraktas som domstol i den mening som avses i artikel 234 EG.

24 Domstolen är således behörig att pröva de tolkningsfrågor som ställts av den nationella domstolen.

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

25 Den nationella domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida bestämmelserna i direktiv 89/48 i ändrad lydelse kan åberopas av en person i syfte att få tillträde till advokatyrket, som är ett reglerat yrke i värdmedlemsstaten – under förutsättning av godkänt lämplighetsprov – när denna person innehar en examen från en postgymnasial utbildning om mer än tre år i denna medlemsstat, samt en likvärdig examen som utfärdats i en annan medlemsstat efter en kompletterande utbildning som omfattar mindre än tre år och som ger behörighet att i den sistnämnda medlemsstaten utöva advokatyrket som är ett reglerat yrke – och som vid tiden för ansökan om att få tillträde till lämplighetsprovet faktiskt utövar advokatyrket i denna medlemsstat.

26 Begreppet examensbevis såsom det definieras i artikel 1 a i direktiv 89/48 i ändrad lydelse utgör slutstenen i den generella ordning för erkännande av examensbevis över högre utbildning som införs genom direktivet (se, bland annat, dom av den 23 oktober 2008 i mål C-286/06, kommissionen mot Spanien, REG 2008, s. I-8025, punkt 53).

27 Om inte annat följer av artikel 4 i direktiv 89/48 i ändrad lydelse ges varje sökande som innehar ett ”examensbevis” i den mening som avses i det direktivet, vilket tillåter vederbörande att utöva ett reglerat yrke i en medlemsstat, i enlighet med artikel 3 första stycket a i samma direktiv, möjlighet att utöva samma yrke i de andra medlemsstaterna (se domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Spanien, punkt 54).

28 Beträffande de kvalifikationer som Robert Koller åberopar ska det påpekas att ett ”examensbevis” i den mening som avses i artikel 1 a i direktiv 89/48 i ändrad lydelse kan bestå av en samling av bevis.

29 Vad avser villkoret i artikel 1 a första strecksatsen i direktiv 89/48 i ändrad lydelse slog domstolen, i punkt 48 i domen av den 29 januari 2009 i mål C-311/06, Consiglio Nazionale degli Ingegneri (REG 2009, s. I-415), fast att detta villkor var uppfyllt med avseende på de examensbevis som en person åberopade och med stöd av vilka denne ansökte om att bli upptagen i ingenjörsregistret i Italien, eftersom vart och ett av dessa har utfärdats av en behörig myndighet, vilken utsetts i enlighet med Italiens respektive Spaniens lagar. Nämnda villkor är även uppfyllt med avseende på sådana bevis som Robert Koller åberopat, då vart och ett av dessa utfärdats av en behörig myndighet som utsetts i enlighet med bestämmelserna i Österrike respektive Spanien.

30 Vad avser villkoret i artikel 1 a andra strecksatsen i direktiv 89/48 i ändrad lydelse ska det konstateras att en person som Robert Koller – i likhet med vad domstolen med avseende på den person som var aktuell i det ovannämnda målet Consiglio Nazionale degli Ingegneri slog fast i punkt 49 i nämnda dom – uppfyller villkoret att innehavaren med godkänt resultat ska ha avslutat en postgymnasial utbildning om minst tre

år vid ett universitet. Detta förhållande bevisas nämligen uttryckligen av det utbildningsbevis som har utfärdats till Robert Koller av universitetet i Graz.

31 När det gäller villkoret i artikel 1 a tredje strecksatsen i direktiv 89/48 framgår det av intyget om erkännande, vilket utfärdats av det spanska ministeriet för utbildning och vetenskap, och under alla omständigheter av upptagandet i advokatsamfundet i Madrid, att Robert Koller har de yrkesmässiga kvalifikationer som krävs för att få tillträde till ett reglerat yrke i Spanien (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet, Consiglio Nazionale degli Ingegneri, punkt 50).

32 I motsats till det intyg om erkännande av likvärdighet som den i det ovannämnda målet Consiglio Nazionale degli Ingegneri aktuella personen har åberopat, vilket intyg inte utfärdats för att han har genomgått någon utbildning inom det spanska utbildningssystemet och inte grundar sig på någon examen eller på någon yrkeserfarenhet som förvärvats i Spanien, framgår det dessutom av det behörighetsbevis som Robert Koller har åberopat att han erhållit en kvalifikation utöver den han erhållit i Österrike.

33 Ett behörighetsbevis som styrker yrkesmässiga kvalifikationer kan visserligen inte betraktas på samma sätt som ett ”examensbevis”, i den mening som avses i direktiv 89/48 i ändrad lydelse, om kvalifikationerna inte helt eller delvis har förvärvats inom det utbildningssystem som är etablerat i den medlemsstat där det aktuella beviset utfärdats (se, för ett liknade resonemang, domen i det ovannämnda målet Consiglio Nazionale degli Ingegneri, punkt 55). Detta är emellertid inte fallet vad gäller det bevis som Robert Koller har åberopat i målet vid den nationella domstolen.

34 Den omständigheten att det spanska beviset inte visar att den berörde avslutat en treårig yrkesutbildning i Spanien är dessutom utan betydelse. Enligt artikel 1 a första stycket i direktivet krävs nämligen inte att en treårig postgymnasial utbildning, eller motsvarande längre tid om studierna bedrivs på halvtid, ska ha bedrivits i en annan medlemsstat än värdmedlemsstaten.

35 En person som Robert Koller innehar således ett examensbevis i den mening som avses i artikel 1 a i direktiv 89/48 i ändrad lydelse.

36 Den första frågan ska följaktligen besvaras på så sätt att bestämmelserna i direktiv 89/48 i ändrad lydelse kan åberopas av en person i syfte att få tillträde till advokatyrket som är ett reglerat yrke i värdmedlemsstaten – under förutsättning av godkänt lämplighetsprov – när denna person innehar en examen från en postgymnasial utbildning om mer än tre år i denna medlemsstat, samt en likvärdig examen som utfärdats i en annan medlemsstat efter en kompletterande utbildning som omfattar mindre än tre år och som ger behörighet att i den sistnämnda medlemsstaten utöva advokatyrket som är ett reglerat yrke – och som vid tiden för ansökan om att få tillträde till lämplighetsprovet faktiskt utövar advokatyrket i denna medlemsstat.

Den andra frågan

37 Den nationella domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida direktiv 89/48 i dess ändrade lydelse ska tolkas på så sätt att det utgör hinder för de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten att inte ge en person, som befinner sig i en sådan situation som den i målet vid den nationella domstolen aktuella personen,

tillträde till lämplighetsprov avseende advokatyrket utan bevis på den praktiska yrkesverksamhet som krävs enligt nationell rätt i denna medlemsstat.

38 En person som Robert Koller har, som innehavare av ett examensbevis i den mening som avses i artikel 1 a i direktiv 89/48 i ändrad lydelse, i enlighet med artikel 3 första stycket a i direktivet tillträde till advokatyrket i värdmedlemsstaten.

39 För yrken som kräver en exakt kunskap om landets lagstiftning och i vilka ständigt och i stor omfattning rådgivning och/eller bistånd rörande landets lagar ingår, utgör emellertid artikel 3 i direktiv 89/48, med tillämpning av artikel 4.1 b i direktivet, inte hinder för värdmedlemsstaten att kräva att den sökande ska genomgå ett lämplighetsprov. Denna medlemsstat måste emellertid först kontrollera om de kunskaper som den sökande har tillägnat sig genom sin yrkeserfarenhet är sådana att de helt eller delvis täcker den väsentliga skillnad som avses i det första stycket i den sistnämnda bestämmelsen.

40 Eftersom sökanden i värdmedlemsstaten måste genomgå ett lämplighetsprov, vars syfte är att möjliggöra en kontroll av att sökanden är lämplig att utöva det reglerade yrket i denna medlemsstat, kan medlemstaten i fråga inte med stöd av artikel 4 i direktiv 89/48 i ändrad lydelse låta bli att ge en person som befinner sig i en sådan situation som klaganden i målet vid den nationella domstolen tillträde till ett sådant lämplighetsprov, med motiveringen att denne inte har varit yrkesverksam på det sätt som föreskrivs i lagstiftningen i denna medlemsstat.

41 Den andra frågan ska följaktligen besvaras på så sätt att direktiv 89/48 i dess ändrade lydelse utgör hinder för de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten att inte ge en person, som befinner sig i en sådan situation som den i målet vid den nationella

domstolen aktuella personen, tillträde till lämplighetsprov avseende advokatyrket utan bevis på den praktiska yrkesverksamhet som krävs enligt nationell rätt i denna medlemsstat.

Rättegångskostnader

42 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

1) Bestämmelserna i rådets direktiv 89/48/EEG av den 21 december 1988 om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande högre utbildning som omfattar minst tre års studier, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/19/EG av den 14 maj 2001 kan åberopas av en person i syfte att få tillträde till advokatyrket, som är ett reglerat yrke i värdmedlemsstaten – under förutsättning av godkänt lämplighetsprov – när denna person innehar en examen från en postgymnasial utbildning om mer än tre år i denna medlemsstat, samt en likvärdig examen som utfärdats i en annan medlemsstat efter en kompletterande utbildning som omfattar mindre än tre år och som ger behörighet att i den sistnämnda medlemsstaten utöva advokatyrket som är ett reglerat yrke – och som vid tiden för ansökan om att få tillträde till lämplighetsprovet faktiskt utövar advokatyrket i denna medlemsstat.

2) Direktiv 89/48, i dess lydelse enligt direktiv 2001/19 utgör hinder för de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten att inte ge en person, som befinner sig i en sådan situation som den i målet vid den nationella domstolen aktuella personen, tillträde till lämplighetsprov avseende advokatyrket utan bevis på den praktiska yrkesverksamhet som krävs enligt nationell rätt i denna medlemsstat.

Underskrifter